

T O L D A L É K.

Fő Tiszt. Superint. Szathmáry Poxi Abrahám
Úr Sára nevezetű kedves hajadon Leányának, Ré-
sonyi Prédikátor, Tiszt. Ns Garas István Úrral lett
házassági egyben kelésének alkalmatosságára irat-
tott lakadalmi versék.

CHRONOSTICHON

vagy a' mingyárt következő egy pár versben lévő
Római számból ki jövő elzendő szám melly is
folytt akkor, a' mikor ———

Nagy kedvvel Sárát Garas Vr Víz I a Maga
arrát

HIV szIV VéLe eLé fVss a' hegy aLja feLé
ennek ki szélessítése.

Szathmáry Sárát kerik, de találid ki az árát?

Tám tele kad aranyért, 's többet is adnak azért.
Tsak Garasért kerik, 's nézd mingyárt ennek
igerik

Hát úgy Sára mehet? 's tsak Garasára lehet?

Nagyra betsüid Sárát Júnó; fel tartasad az árát

Mert a' barna izemek náia valódi remek.

Testre is olyan test, a' mellyet Apellesi kéz fest,

A' mikor e' bölts kar festeni szépet akar

Tzirkalom a' mérték, mellyel képét neki mérték,

a) Czynthia párja ha töltt, estveli hajnat előtt

Rósa virit képen egy pár ortzája középén

b) Melly tsiga vér szint nyit, hogyha izemérme

pirit.

a) Czynthia vagy Diána nevezeteken a' hold ér-
tetődik, melly mikor meg telik szép kerekded.

b) Csiga vérrel készül a' piros bársony, mellyhez
hasonlít a' meg pirúlt szemérmes ortza.

Bir szép erköltsel, 's tud szemben szállani böltse!
 És lehet abba jegyes hogy nevelése kegyes.
 Hát Garasért elkel? mikoron tiz 's hat nyara el-
 tel c),

Unxia egy Garasért hát adod ötet? azért d).
 Ó rá tám Júnó tudom úgy még nem vala únó
 Hogy tsak eládja akár mint légyen érte az ár
 Vesta is óltárát tüzzel melegíteni Sárát e)

Most kötelezte le még, 's már tüze másfeleég.
 Hogy lehetel? Sára szép szüz! Te tsak egy Ga-
 ras ára

Óltsó vagy Te remek, óh Ti galambi szemek!
 Úgyde ha gyémántból áll a' Garas és briliántból
 Ugy Garas ára lehet szeltibe Sára, mehet
 Nem Garas ez, tallér, vagy arany, Papi furtsa
 Kavallér f)

Mind maga 's rangja nemes élete tizta kegyes
 Dízeli sok virtus, e' mellett szép ősi föld jus
 Bakhusa kádra terem 's Cérese tellybe verem!
 Hát ne tsudáld Sára lehetett hogy ez illy Garas ára
 Jó Garas-a' mi Garas, roz bor az a' mi nyaras
 Sára Garast leltél szeretem hogy véle be teltél;
 Sárád mint Fogaras, több neked úgye Garas g)?

c) Epen tizenhat esztendő a' menyasszony.

d) Unxia vagy Júnó házasság Isten-asszonya.

e) Vesta a' földnek szüzen maradt Isten asszonya,
 a' kinek óltárán szüntelen égő tüzre szüz leányok
 viseltének gondot —

De — Szathmári Pazi Sára

Tsak vagy két öl fát vitt árta,

Már a' Rásonyi konyhára

Hordat fát; rá üntt Vestára.

Jól tette nints abba kára

Hogy egy Garas lett az ára

f) T. Garas István Ur Pataki Deák korában az
 Examenben lett jeles maga viseletiért nyerte ezt a'
 dítséretet: ez után arany légyen a' neve nem garas.

g) Fogaras oláh Püspök lakó helye.

Más aratásával kepe részt nyert 's hozza magával
 Néked ez a' kepe rész Sára sajátod egész *h)*
 Abrám szem fényét víized el vénsége reményét
 E' pár tilztes öreg ezt hogy 's engedi meg *i)*
 Van benned Lélek ne rabold Sárát Abimélek *k)*,
 Mert tudom érte biz ez pár szeme héjja vizez.
 Semmi! rabold Sárát Garas Úr ha meg adtad az
 árát

Vidd haza útnak eredj ő vele mézbe feredj.
 Oh be szerentsés már ez az illy szép Tiszteletes
 Pár

Céres szükibe bár lett vala Rásonyi Pár *l)*.
 A' magas ég bóltja valamig tüzeit ki nem óítja
 Rátok kedv nevelő vig napot adjon elő.
 Plutus! kintseddal oda menj 's ezt mond: nesze
 tedd el

Ezt a' kád aranyat, számba se véve hanyat *m)*.
 Bakhus Céressel sorsal te is ő nekik essel *n)*
 Mig nem kerí haza őket az égi Haza
 Féried előtt járó szép raró menj haza Sáró!
 Menjen az Ur veletek én oda nem mehetek.

* * *

*Múlt Augustusnak 27-ik napján ifzonyú tűz
 vólt Abaúj-Vármegyének mező városában Szepsi-
 ben, melly által sok jámbor lakosok ki-gázolhatat-
 lan kárvallásba ejtettek. Egy régi jó barátom, és
 első ifjúságomban kedves tanuló társom, szemmel*

*h) Epen akkoriban esett a' Menyasszonyt haza
 vinni, a' mikor a' kepesek vitték a' részt.*

i) Értetnek a' Menyasszornak Szülői

*k) Tzelozás van az Abrahám Feleségére, a' kiből
 szépségéért bele szeretvén Abimélek Gerárnak Ki-
 rálya, elragadta azt.*

l) Rásonyba vitték a' Menyasszonyt.

m) Plutus a' világ kintseinek sáfára

n) Céres és Bakhus a' bornak és búzának Istenet

*készítette Arday Janka Jósaf
 Dorogmai Predikator.*

lato tapasztalója lévén ezen szomorú történetnek,
pennát fogott, 's illy szomorú verseket írt hozzám
kedves hazájának siralmas állapattjáról.

Mikor ezren felül hét százat írának

'S Mégahoz kilentzven négyet számlálnának

Szűz Havának huszon hetedik napja vólt

Hogy Szepsi Varosa tüzi hamvába hólt.

Már dél után három vagy négy óra tájba:

Tűztámadt, tuz, csak ez hangzott minden szájba.

Vulkánus katlannyát meg mérgecsitette

Szalamiával és faggyúval fűette.

De már Eolus is egyet értett vele

'S Mingyárt sebes ízele szárnyaira kel.

Igy ketten kegyetlen egy kézre dolgoztak

Meg sirathatatlan károkat okoztak.

Mert a' miat meg lobbant a' város egy vége

Meg nem szűntek míg nem más végéig ége.

Még pedig nem csak az egy de mind a' két sor.

Mind ez, mind amaz lett gyászos korom és por.

Alig ha ott nem vólt a' Nagy Jupiter is.

Talám vele vóltak még a' Czikklópsok is.

Elő szedtek ezek minden ményköveket

Már darab időtül fogva készültek

Lőtték, hájigálták, szórták minden felé.

Herkuies ha ott vólt, ifzonykodott belé.

Egy szóval: oda van ez az egész város,

Oda minden Mester ember, minden áros.

A' kitsiny Városok közül ez egy vala,

De tsinos, mind Házak fedele, mind fala.

Tsinos vala népe mind öltözetire,

Mind a' Szép Nem maga viseleteire.

Vólt Némes Vármegyénk féltöbb szeme fénye;

Sok terhes dolgok közt vólt benne reménye.

De im' már oda van minden szépségével,

A' mi kedveltette oda mindenével.

Oda van nem csak az Házak héjazatja:

Hanem leg erősebb 's töntebb padolatja.

Még a' kö házak is nagy részint a' porig

Romlottak, sőt alább és bellyebb a' borig.

Mert még a' pintzék is be égtek többnyire,

'S Jutottak a' tűznek kegyetlen révire.

Majd minden Ház alatt rend szerént pintze vólt,
 'S Hogy már a' tűz elől mindent le hordtak vólt.
 De oh szörnyű romlás! még a' rejték helyt is
 Ki kereste a' tűz, 's öszve törte azt is.
 Ez pénzt sírtája, ama szá'onnáját,
 Ez árpáját, amaz száz köből búzáját.
 Ez sok száz forinttrú álló contractussát,
 Vélvén, hogy el veszté ahhoz minden jussát.
 Ez minden komóssét, és minden parnáját,
 Ama bereskedő lévén, portékáját.
 Ez a' füs be fúadt férjét, feleségét.
 De ki erné ezek irasanak végét?
 Nekem meg kell szünönm, mert már itt a' bánat
 Fojtogat, velem is egy illy' tárgyat szánat.
 De haj hogy szünnyek meg, mert most jut eszemben,
 Hogy még a' Templomok nintsenek versemben.
 Hat a' Templomok is mind oda lettek e'?
 Hát a' Szent helyek is sorjában égtek e'?
 Ugy vagyok két Templom két ékes tornyával,
 A' két ékes torony minden haragjával.
 A' két Parécia, a' két nagy Oskola.
 Ezek selen az ÚR mind romlást gondola.
 Kedves Hazafiak! mi tévök lesztek már?
 Avagy csak addig míg Tavasz nyilik és Nyár.
 Oda mindenetek, nints minn építeni.
 Kóntóst kellyen e' vagy élelmet szerzeni!
 Kóldúlni mentek e'? ki ég a' szemetek.
 Még eddig soha se szemtelenkedtetek.
 Mit mondok? eddig is eleget jártatok
 Egy helyre: ez után is oda járjatok.
 Kóldúlni e'? 's vallyon kérditek e': hova?
 Tudjátok magatok: ott van a' JEHOVA.
 Ez az az ÚR, a' ki öl és elevenit,
 Ki senkit ki benne biz' meg nem szégyenit,
 Sebesit és gyógyit, root és ismét épít,
 Szomorit és újit, tép, rútit, és léépít.
 A' kárvallottakra van különös gondja,
 Ki gyöz ennyi kóldúst, azt soha se mondja.
 Ennél kóldúljatok meg szán ő titeket,
 Bé köti még mostan vérző sebeteket,
 Támaszt ő tiéktek hiv Pátronusokat,
 Kik által enyhíti nyomorúságotokat.

A' Betsület Vadászokhoz.

Szép állapot — nagy kints — 's egyedül tsak ez
Rúgója a' *Virtus* követésinek ,

Es a' vad erkölts' művelője :

A' betsület ha követ nyomodban.

Söt életednek szinte felének ezt

Ítéld , ha izámos jó akaród , jéles

Létedre nézvén , jó nevednek

Illatot áldozatúl töményez.

Terjedd karokkal drága izemélyedet

Várják 's fogadnak tégedet édesen ,

Vélik : te benned gyámolyokra ;

'S nélküted : a' siralomra , lettek.

Tsak hogy , barátom ! gondolatodba se

Tűnjék , hogy itten bár mi erőszakos

Utton el érhedd tzelod' , — oh ne ! —

A' betsület keresetlen érték !

Nem *nyúl* ez — ijjal , vagy pedig ostoba

Más fegyver által sem éri - el ,

Inkább elébb áll 's a' szemedbe

Rúgja porát maga hitt nyomának !

Molly - ette , ösidtől hagyatott nemes

Függő - petsétes pergamenád előtt

Nem görbed ő meg — meg repedj bár !

Söt felemelkedik és nevet - ki . —

Bársonyba és bíborba ha öltözöl ,

Vagy izélesen tsügg a' Filakteriom

Melyjed körül 's felfújt pofádat

Balzsamozod — izem ügyet - se vét rád.

Otromba ládád légyen ezerizer - is ,

Es még ezerizer tömve ezüst 's arany

Pénzekkel és bírj sok Telekkel ,

Még ezekért betsültre nem kapsz.

Tisztelnék ám így - is — *de tsak a' kalap ! !*

A' kényszerített és tsapodár üres

Szó - hang ! ! az új hóld forma görbültt

Nyak ! ! — de belől nevetődzik a' szív !

Hogy hát izemélyed , 's nem pedig érteked —

Önnön magad , nem hajdani őseid —

Nem bársony és bíbor , hanem Te

Betsbe mehess az okos világnál ;

Légy ember! embert érdeme ként betsülj!
 Lám ő-is ember, bár alacsony szerű,
 Így virtusod lévén fedhetetlen —
 Erdemed' a' betsület nyomozza.
 Míg más vadászván kergeti e' Vagyont
 'S csak nem reped mérgében utánna; de
 Niets hafzna — majd addig Te néked,
 Bár kerülöd, kap az üstöködbe.

C A R M E N

a d

*Reverendissimum Dominum Paullum Némethi
 Macoviensium Curionem Sacrum, dum Canonici Csa-
 nadiensis honore ornaretur. 1794. Mense Sept.*

Nititur ad Laudem virtus interrita Clivo.
Syl. L. 4.

Fama vehit: virtute gravem, meritisque decorum,
 Alte per titulos emicuisse Virum.
 Emicuisse Virum, quem Clara Macovia promptum
 Jusserat electo pascua ferre gregi.
 Ornaris titulis, sancti pars una Senatus
 Temesii a Summo diceris esse Viro a).
 Aestuo, concitos pietas exuscitat ignes:
 Sic gravis indomitis aestuat Aethna rogis.
 Has sed amor flammis animo rotat: ardua vir-
 tus
 Conspicuum tollit splendidiore gradu.
 Praesulis Eximii decora Hunnum nota per Orbem,
 Cui virtus sancto promicat usque sibi;
 Praesulis Insignis voluit suprema voluntas
 Temesiis alte connumerare Viris.
 Haec pietas, haec sancta fides, haec mascula
 virtus
 Sveverunt larga mubera ferre manu.
 Tolle gradum, munusque latum, decora ista te-
 neto
 Ad majora Virum dum vocet aequus honor.

a) *Excellentissimus Praesul Csanadiensium.*

Postquam præcelsis dabitur lucere Tyaris,
 Tunc Tibi honos totam porriget usque manum.
 Vive igitur, pulchro meritis qui plaudis honore,
 Dum rapido curret Parhasis Ursa polo.
 Praesulis Excelsi qui Te hoc donavit honore,
 Fulgeat astrifero Gloria rara polo.

N A E N I A

a d

*Obitu Clarissimi, ac Truditissimi Viri Benid-
 minis Szönyi Vásárhelyensium V. D. Ministri, et
 Circuli ejusdem Curatoris Supremi. 1794. Mense
 Sept. Vásárhelyini.*

Omniū Versatur urna. Horat. L. II. ode 3.

Plorate o Musae! vultus obducat Apollo, et
 Quadrijugo lentus sydera verrat equo.
 Szönyius eximiis praeclarus in artibus, eheu
 Concidit, Aonii gemma, decusque soli!
 Concidit, et Cytharam digitis dimisit eburnam!
 Cultaque doctiloquae subruta fila lyrae!
 Ora verecundo suffusa rubore quiescunt.
 Fulmine pressa necis pallida facta mantis.
 Impia mors! quid eum prosternis acinace? cujus
 Per facta aeternus debuit ire dies.
 Jam vides, calcanda via est durissima lethi!
 Szönyius aeterna consepebitur humo.
 Jam requiesce catae pretiosa pupilla Minervae!
 Pars Tecum doctae Palladis una jacet.
 Siste Viator, et hanc dum lugubris aspicias urnam,
 Dic tecum: docti sic jacet umbra viri!

Inscriptio in saxum tumuli.

Siste Viator iter!

Szönyius insignis jacet hic, cor, Palladis igni.
 Saxum bis, ter obi, dic bona multa serobi.

Luxit.

Fidalcus Ladonius Poëta Arch.